

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCXVIII. ad annum MCLXXIX.

Parisiis, 1644

Canones Concilii Lateranensis Generalis Ab Innocentio Papae II. Celebrati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15588

ANNO CHRISTI 1159. *militum torneamenta, in quibus caedes hominum & animarum pericula semper imminent. Quae a posterioribus pontificibus & Conciliis & innouata & confirmata fuere.*

CANONES

CONCILII LATERANENSIS GENERALIS

AB INNOCENTIO PAPA II. CELEBRATI.

I.

STATVIMVS, si quis simoniace ordinatus fuerit, ab officio omnino cadat quod illicite vsurpauit.

II.

Si quis praebendam, vel prioratum, seu decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam ecclesiasticam, seu quodlibet sacramentum ecclesiasticum, vtpote chrisma, vel oleum sanctum, consecrationes altarium, vel ecclesiarum, interueniente execrabili ardore * auaritia per pecuniam acquisiuit, honore male acquisito careat; & emptor, atque venditor, & interuentor, nota infamiae percellantur, & nec pro pastu, nec sub obtentu alicuius consuetudinis ante vel post a quoquam aliquid exigatur, vel ipse dare praesumat; quoniam simoniacum est: sed libere, & absque imminutione aliqua collata sibi dignitate atque beneficio perfruatur.

III.

A suis episcopis excommunicatos ab aliis suscipi modis omnibus prohibemus. Qui vero excommunicato, antequam ab eo qui eum excommunicauerit absoluator, scienter communicare praesumpserit, pari sententiae teneatur obnoxius.

Concil. Tom. 27.

Q ij

IV.

Præcipimus etiam quod tam episcopi quam clerici in statu mentis, in habitu corporis, Deo & hominibus placere studeant, & nec in superfluitate, scissura, aut colore vestium, nec in tonsura, inuentium, quorum forma & exemplum esse debent, offendant aspectum; sed potius quæ eos deceat sanctitatem præ se ferant. Quod si moniti ab episcopis emendari noluerint, ecclesiasticis careant beneficiis.

V.

Can. 21.

Illud autem, quod in sacro Calchedonenſi conſtitutum eſt Concilio, irrefragabiliter conſeruari præcipimus. Vt videlicet decedentium bona episcoporum a nullo omnino hominum diripiantur, sed ad opus ecclesiæ & successoris sui in libera economi & clericorum permaneant potestate. Cesset igitur de cetero illa detestabilis & sæua rapacitas. Si quis autem * a modo hoc attentare præſumpſerit, excommunicationi ſubiaceat. Qui vero morientium presbyterorum vel clericorum bona rauerint, ſimili ſententiæ ſubiiciantur.

VI.

Decernimus etiam vt ii, qui in ordine ſubdiaconatus, & ſupra, vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio atque eccleſiaſtico beneficio careant. Cum enim ipſi templum Dei, vaſa Domini, ſacrarium Spiritus ſancti debeant eſſe & dici, indignum eſt eos cubilibus & immunditiis deſeruire.

VII.

Ad hæc prædeceſſorum noſtrorum Gregorii

ANNO
CHRISTI
1139.ANNO
CHRISTI
1139.* æque
conuerti
& pro-
fici,
* peccat-
pium* aliquo
modo

ANNO
CHRISTI
1139.

* atque
conuerſi
& pro-
feſſi,
* præce-
ptum

ſeptimi, Urbani, & Paſchaliſ Romanorum pon-
tificum veſtigiis inhærentes præcipimus vt nullus
Miſſas eorum audiat quos vxores vel concubi-
nas habere cognouerit. Vt autem lex continentiaẽ,
& Deo placens munditia in eccleſiaſticis perſonis
& ſacris ordinibus dilatetur, ſtatuiſmus quatenus
epiſcopi, preſbyteri, diaconi, ſubdiaconi, regu-
lares, canonici, & monachi * atque conuerſi pro-
feſſi, qui ſanctum tranſgredientes * propoſitum
vxores ſibi copulare præſumpſerint, ſeparentur.
Huiuſmodi namque copulationem, quam contra
eccleſiaſticam regulam conſtat eſſe contractam,
matrimonium non eſſe cenſemus. Qui etiam ab-
inuicem ſeparati pro tantis exceſſibus condignam
pœnitentiam agant.

VIII.

Idiſſum quoque de ſanctimonialibus feminis,
ſi, quod abſit, nubere attentauerint, obſeruari de-
cernimus.

IX.

Praua autem conſuetudo, prout accepimus, &
deſteſtabilis inoleuit, quoniam monachi, & regu-
lares canonici, poſt ſuſceptum habitum & profes-
ſionem factam, ſpreta beatorum magiſtrorum Be-
nedicti & Auguſtini regula, leges temporales, &
medicinam gratia lucri temporalis addiſcunt. Aua-
ritiaẽ namque ſtammis accenſi ſe patronos cauſa-
rum faciunt: &, cum pſalmodia & hymnis vacare
debeant, glorioſaẽ vocis conſiſi munimine, allega-
tionum ſuarum varietate, iuſtum & iniuſtum, faſ
nefaſque confundunt. Atteſtantur vero imperiales

Q iij

constitutiones absurdum, imo & opprobrium esse clericis, si peritos se velint disceptationum esse forensium. Huiusmodi temeratores grauius feriendos apostolica auctoritate decernimus. Ipsi quoque, neglecta animarum cura, ordinis sui propositum nullatenus attendentes, pro detestanda pecunia sanitatem pollicentes, humanorum curatores se faciunt corporum. Cumque impudicus oculus impudici cordis sit nuntius, illa, de quibus loqui erubescit honestas, non debet religio pertractare. Vt ergo ordo monasticus & canonicus Deo placens in sancto proposito inuiolabiliter conseruetur, ne hoc ulterius præsumatur apostolica auctoritate interdicens. Episcopi autem, abbates, & priores tantæ enormitati consentientes, & non corrigentes, propriis honoribus spolientur, * & ab* vel ecclesiæ liminibus arceantur.

X.

Decimas ecclesiarum, quas in usu pietatis concessas esse canonica demonstrat auctoritas, a laicis possideri apostolica auctoritate prohibemus. Siue enim ab episcopis, vel regibus, vel quibuslibet personis eas acceperint, nisi ecclesiæ reddiderint, sciant se sacrilegii crimen committere, & periculum æternæ damnationis incurrere. Præcipimus etiam ut laici, qui ecclesias tenent, aut eas episcopis restituant, aut excommunicationi subiaceant. Innouamus autem & præcipimus, ut nullus in archidiaconum vel decanum, nisi diaconus vel presbyter, ordinetur: Archidiaconi vero, decani, vel præpositi, qui infra ordines prænominatos existunt, si

ANNO
CHRISTI
1139.ANNO
CHRISTI
1139.

ANNO
CHRISTI
1139.

inobedientes ordinari contempserint, honore suscepto priuentur. Prohibemus autem ne adolescentibus, vel infra sacros ordines constitutis, sed qui prudentia & merito vitæ clarescunt, prædicti concedantur honores. Præcipimus etiam ne conductitiis presbyteris ecclesiæ committantur, & vnaquæque ecclesia, cui facultas suppetit, proprium habeat sacerdotem.

XI.

Præcipimus etiam vt presbyteri, clerici, monachi, peregrini, & mercatores, & rustici euntes, & redeuntes, & in agricultura persistentes, & animalia cum quibus aratur, & femina portant ad agrum, & oues, omni tempore securi sint.

XII.

Treguam autem ab occasu solis in quarta feria vsque ad ortum solis in secunda feria, & ab aduentu Domini vsque ad octauas epiphaniæ, & a quinquagesima vsque ad octauam paschæ, ab omnibus inuiolabiliter obseruari præcipimus. Si quis autem treguam facere tentauerit, post tertiam commotionem, si non satisfecerit; episcopus suus in eum excommunicationis sententiam dicet, & scriptam episcopis vicinis annuntiet. Episcoporum autem nullus excommunicatum in communionem suscipiat, imo scripto susceptam sententiam quisque confirmet. Si quis autem hoc violare præsumserit, ordinis sui periculo subiacebit. Et quoniam funiculus triplex difficile rumpitur, præcipimus, vt episcopi ad solum Deum & salutem populi habentes respectum, omni tepiditate seposita, ad pa-

cem firmiter tenendam mutuam sibi consilium & auxilium præbeant, neque hoc alicuius amore aut odio prætermittant. Quod si quis in hoc Dei opere tepidus inuentus fuerit, damnum propriæ dignitatis incurrat.

XIII.

Porro detestabilem & probrosam diuinis & humanis legibus per scripturam in veteri & in nouo testamento abdicatam, Illam, inquam, insatiabilem feneratorum rapacitatem damnamus, & ab omni ecclesiastica consolatione sequestramus: præcipientes, vt nullus archiepiscopus, nullus episcopus, vel cuiuslibet ordinis abbas, seu quiuus in ordine & clero, nisi cum summa cautela vsurarios recipere præsumat, sed in tota vita infames habeantur: &, nisi resipuerint, Christiana sepultura priuentur.

XIV.

Detestabiles autem illas nundinas, vel ferias, in quibus milites ex condicito conuenire solent, & ad ostentationem virium suarum & audaciæ temerarie congregiuntur, vnde mortes hominum & animarum pericula sæpe proueniunt, omnino fieri interdiciamus. Quod si quis eorum ibidem mortuus fuerit, quamuis ei poscenti, pœnitentia & viaticum non negetur, ecclesiastica tamen careat sepultura.

XV.

Item placuit, vt si quis suadente diabolo huius sacrilegii reatum incurrit, quod in clericum vel monachum violentas manus iniecerit, anathematis vinculo

ANNO
CHRISTI
1199.

vinculo subiaceat, & nullus episcoporum illum præsumat absoluere, nisi mortis urgente periculo, donec apostolico conspectui præsentetur, & eius mandatum suscipiat. Præcipimus etiam, vt in eos, qui ad ecclesiam vel cœmeterium confugerint, nullus omnino manum mittere audeat. Quod si fecerit, excommunicetur.

XVI.

Indubitatum est, quoniam honores ecclesiastici sanguinis non sunt, sed meriti, & ecclesia Dei non hereditario iure aliquem, neque secundum carnem successorem expectat, sed ad sua regimina, & officiorum suorum dispensationes, honestas, sapientes, & religiosas personas exposcit. Propterea auctoritate prohibemus apostolica, ne quis ecclesias, præbendas, præposituras, capellanas, aut aliqua ecclesiastica officia, hereditario iure valeat vindicare, aut expostulare præsumat. Quod si quis improbus, aut ambitionis reus attentare præsumperit, debita pœna mulctabitur, & postulatis carebit.

XVII.

Sane coniunctiones consanguineorum omnino fieri prohibemus, huiusmodi namque incestum, qui fere, stimulante humani generis inimico, in usum versus est, sanctorum patrum instituta, & sacrosancta Dei detestatur ecclesia; leges etiam sæculi de tali contubernio natos infames pronuntiant, & ab hereditate repellunt.

XVIII.

Pessimam siquidem, & depopulatricem, & hor-

Concil. Tom. 27.

R

rendam incendiorem malitiam auctoritate Dei, & beatorum apostolorum Petri & Pauli omnino detestamur, & interdicimus: hæc etenim pestis, & hostilis vastitas omnes alias deprædationes exuperat. Quæ quantum populo Dei sit damnosa, quantumque detrimentum animabus & corporibus inferat, nullus ignorat. Assurgendum est igitur, & omni modo laborandum, ut tanta clades, tantaque pernicietas pro salute populi eradicetur, & extirpetur. Si quis igitur post huius nostræ prohibitionis promulgationem malo studio, siue pro odio, siue pro vindicta ignem apposuerit, vel apponi fecerit, aut appositoribus consilium vel auxilium scienter tribuerit, excommunicetur. Et si mortuus fuerit incendiarius, Christianorum careat sepultura. Nec absoluat nisi prius, damno cui intulit secundum facultatem suam refarcito, iuret se ulterius ignem non appositurum. Pœnitentia autem videtur, ut Hierosolymis aut in Hispania in seruitio Dei per annum integrum permaneat.

XIX.

Si quis autem archiepiscopus, vel episcopus hoc relaxauerit, damnum restituat, & per annum ab officio episcopali absteineat.

XX.

Sane regibus & principibus facultatem faciendæ iustitiæ, consultis archiepiscopis & episcopis, non negamus.

XXI.

Presbyterorum filios a sacri altaris ministeriis

ANNO
CHRISTI
1139.

remouendos decernimus; nisi aut in cœnobiis aut in canonicis religiose fuerint conuersati.

XXII.

Sane quia inter cetera vnum est quod sanctam maxime perturbat ecclesiam, falsa videlicet pœnitentia, confratres nostros & presbyteros admonemus, ne falsis pœnitentiis laicorum animas decipi, & in infernum pertrahi patiantur. Falsam autem pœnitentiam esse constat, cum spretis pluribus, de vno solo pœnitentia agitur, aut cum sic agitur de vno, vt non discedatur ab alio. Vnde scriptum est: *Qui totam legem obseruauerit, offendit autem in vno, factus est omnium reus*; scilicet quantum ad vitam æternam. sicut enim, si peccatis esset omnibus inuolutus, ita si in vno tantum maneat, æternæ vitæ ianuam non intrabit. Falsa etiam fit pœnitentia, cum pœnitens ab officio vel curiali vel negotiali non recedit, quod sine peccato agi nulla ratione præualet, aut si odium in corde gestetur, aut si offenso cuiuslibet non satisfiat, aut si offendenti offensus non indulgeat, aut si arma quis contra iustitiam gerat.

XXIII.

Eos autem qui * religiositatis speciem simulant Domini corporis & sanguinis sacramentum, baptisma puerorum, sacerdotium, & ceteros ecclesiasticos ordines, & legitimarum damnant fœdera nuptiarum, tamquam hæreticos ab ecclesia Dei pellimus, & damnamus, & per potestates * ceteras exteras coerceri præcipimus. Defensores quoque ipsorum eiusdem damnationis vinculo innodamus.

Concil. Tom. 27.

R ij

XXIV.

Illud quoque adiicientes præcipimus, vt pro chrismatis, olei sacri & sepulturæ acceptione nullum venditionis precium exigatur.

XXV.

Si quis præposituras, præbendas, vel alia ecclesiastica beneficia de manu laici acceperit, indigne suscepto careat beneficio. Iuxta namque decreta sanctorum patrum, laici, quamuis religiosi sint, nullam tamen habent disponendi de ecclesiasticis facultatibus potestatem.

XXVI.

Ad hæc perniciosam & detestabilem consuetudinem quarumdam mulierum, quæ licet neque secundum regulam beati Benedicti, neque Basilii, aut Augustini viuant, sanctimoniales tamen vulgo censerì desiderant, aboleri decernimus. Cum enim iuxta regulam degentes in cœnobiis, tam in ecclesia quam in refectorio atque dormitorio communiter esse debeant, propria sibi ædificant receptacula, & priuata domicilia, in quibus sub hospitalitatis velamine passim hospites & minus religiosos, contra sacros Canones & bonos mores suscipere nullatenus erubescunt. Quia ergo omnis qui male agit odit lucem, ac per hoc ipsæ absconditæ in iniustorum tabernaculo opinantur se posse latere oculos Iudicis cuncta cernentis: hoc tam inhonestum detestandumque flagitium, ne vltius fiat, omnimodis prohibemus, & sub pœna anathematis interdicimus.

XXVII.

Simili modo prohibemus, ne sanctimonialia simul cum canonicis vel monachis in ecclesia in vno choro conueniant ad psallendum.

XXVIII.

Obeuntibus sane episcopis, quoniam vltra tres menses vacare ecclesias prohibent patrum sanctiones, sub anathemate interdicimus, ne canonici de sede episcopali ab electione episcoporum excludant religiosos viros, sed eorum consilio honesta & idonea persona in episcopum eligatur. Quod si exclusis eisdem religiosis electio fuerit celebrata, quod absque eorum assensu & conuenientia factum fuerit irritum habeatur & vacuum.

XXIX.

Artem autem illam mortiferam & Deo odibilem ballistariorum & sagittariorum aduersus Christianos & catholicos exerceri de cetero sub anathemate prohibemus.

XXX.

Ad hæc ordinationes factas a Petro Leonis & aliis schismaticis & hæreticis euacuamus, & irritas esse censemus.

EPISTOLA
INNOCENTII PAPÆ II.

Innocentius episcopus seruus seruorum Dei venerabilibus fratribus Samsoni Rhemensi, Henrico Senonensi archiepiscopis, & carissimo in Christo filio Bernardo Claræuallis abbati, salutem & apostolicam benedictionem.

PER præsentia scripta fraternitati vestræ mandamus, quatenus Petrum Abailardum & Arnaldum de Brixia peruerfi dogmatis fabricatores, & catholicæ fidei impu-

R. iij